

дуже часто присутній слуховий образ церковного співу, подзвону, що закликає на службу Божу. Це огортає душі героїв настроєм туги за чимось високим і незбагненим.

Свідоме чи несвідоме прагнення гармонії було життєвою потребою, творчим стимулом митця, який прагнув пізнати світ через призму людської особистості.

Отже, стрижнем творчості М. Івченка була естетична категорія гармонії людського буття.

МОВНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ “ПРАВО” В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ЯПОНО-КИТАЙСЬКІЙ КУЛЬТУРНІЙ ТРАДИЦІЇ

*В. Резаненко (кафедра філології),
Т. Жарко (ФЮОН)*

1. Мова і передусім її лексика не тільки найбільш ефективний засіб відображення ідей, думок як продукту розумової діяльності людини, але й єдиний засіб формулювання ідей, вираження її намірів щодо практичних дій. Тож можна сказати, що слово не тільки повною мірою відображає акти суто розумової діяльності, а є й одним із важливих засобів організації практичної діяльності людини.

2. У кожній мові певне слово отримує статус загальноживаного тільки тоді, коли воно або потенційно може бути зрозумілим принаймні для переважної більшості носіїв тієї чи іншої мови. А це означає, що семантичне поле слова повинно включати поняття, пов'язані з певними національними традиціями, звичаями, з практичною діяльністю носіїв мови.

3. Комунікативна функція слова повинна відповідати цілям і характеру мовного спілкування (побутове, офіційне, професійне тощо). Отже, стереотип ставлення носія мови до слова формується в процесі його практичної діяльності.

4. Практика показує, що навіть між носіями однієї мови можуть бути розбіжності щодо розуміння того чи іншого слова, особливо коли воно потрібне для конкретного вираження певної думки. Проблема може ускладнюватись, коли йдеться про досягнення взаєморозуміння між носіями різних мов.

Цікавим, на наш погляд, є ілюстрація цього за допомогою порівняльного мовного аналізу семантичних полів слова “право” в українській та японо-китайській мовній традиціях як важливого поняття у мовах будь-яких народів.

5. В українській мові корінь “прав-” слова “право” є ще й семантичний показник таких слів як “правильний”, “правило”, “правий”, “правління”, “правитель”, “праворуч” тощо. Себто поняття “право” у пересічного носія української мови явно асоціюється з поняттям “права правителя встановлювати правила”, або “право” — це правила, які встановлює правитель” тощо. Отже, в нашій мові семантичне поле поняття “право” представлене практично лише однією словоформою “право”. Таке обмеження семантичного поля цього поняття не виключає його негативного впливу на формування уявлення про “право” як про привілей сильного (згадаймо: “...у сильного завжди безсильний винуватий”).

6. В японо-китайській мовній традиції семантичне поле поняття “право” представлене кількома словами, кореневі морфемі яких мають свої значення з розвиненими парадигмами і семантичними полями, що доповнюють і збагачують семантичне поле загального поняття “право”. Приклади:

1) КЕН 木 権 — міра — упорядкування — компетенція — авторитет — повноваження — влада — право ;

2) ХО 彡 法 — всесвіт — космічний порядок (закон природи) — сакральний — ритуальний — зразковий — правило — порядок — закон — законодавство — правопорядок;

3) КАКУ 木 各 — стан речей, явищ (природи) — упорядкованість — становище людини (статус, ранг, ценз тощо) — нормативи (визначення компетенції і, відповідно, прав людини);

4) РІЮ 王 里 由 — причина (як підстава для визначення прав людини, напр. “маю право (причину) так говорити ...”);

5) СЬО 言 正 — підтвердження — доказ — свідчення — свідоцтво — право (на професійну, офіційну діяльність).

Парадигми значень наведених словоформ є складовими елементами семантичного поля поняття “право” в японсько-китайській мовно-культурній традиції. Слід зазначити, що ці словоформи вживаються на всіх рівнях спілкування носіїв цих мов, включаючи побутовий. Таким чином, вони можуть сприяти формуванню у користувачів уявлення про “право”, “права” передусім як н о р м и, якими регулюються узвичаєні взаємини в межах соціумів, членами яких вони (носії цих мов) є.